

Інфармацыйная культурна-грамадская газета Гарадоччыны

ГАСЦІНЕЦ

№ 6 (267) КРАСАВІК 2019 ГОДА

БЕЛАРУСКІ АФАРЫЗМ

Назад не прыйдзе хваля тая, што з быстрай рэчкай уплывае

Якуб Колас

СЛАВУТЫ ЗЯМЛЯК

АДЫСЕЯ ІВАНА ВАШЧЫЛЫ

У Кітаі

Пад канец 1922 года Грамадзянская вайна ў Сібіры блізілася да завяршэння. Ратуючы сваё жыццё, І. Вашчыла разам з часткай атрада А. Кайгародава перайшоў пустыню Гобі, горныя перавалы і трапіў у Кітай (сам Кайгародаў застаўся на Алтаі і быў забіты). У правінцыі Сіньцзян атрад быў інтэрніраваны мясцовымі ўладамі [6, с. 162].

У 1920я гады ў Кітаі разгараецца грамадзянская вайна, якая ўспрымалася большасцю былых белагвардзейцаў як працяг грамадзянскай вайны ў Расіі. Шмат хто вырашыў удзельнічаць у ёй, каб працягваць барацьбу з бальшавізмам. У маі 1925 года Вашчыла пакінуў сваю добра аплатную працу і паехаў у правінцыю Шаньдун, дзе паступіў на службу добраахвотнікам у Рускую групу генерала К. Нячаева, сфарміраваную з белаэмігрантаў пры Шаньдунскай арміі генерала Чжан Цзунчана.

Што стала прычынай такога ўчынку? Відавочна, маладосць, характар, што патрабаваў актыўнай дзейнасці, палітычныя перакананні, асновай якіх з'яўляліся антыкамунізм, манархізм. І. Вашчыла пачаў службу радавым у кулямётнай роце [3, арк. 4 адв]. Аднак у снежні 1925 года ён прызначаеццалётчыкамназіральнікам у сфарміраваны авіяцыйны атрад на пасаду капітана кітайскай арміі. Праз некаторы час ён ужо маёр, а ў 1927 годзе — падпалкоўнік. У далейшым наш зямляк меў магчымасць стаць палкоўнікам, аднак не пагадзіўся, бо ўмовай для гэтага было прыняцце кітайскага падданства.

У 1927 годзе ён вучыўся ў руска-кітайскай авіяцыйнай школе ў Цынаньфу, у якой асвоіў прафесію пілота. За гады грамадзянскай вайны і ў час службы ў арміі Кітая І. Вашчыла налятаў 300 гадзін. У адным з баёў быў паранены. Яго заслугі перад Кітаем адзначаны ордэнам «Поўнага коласа» 5й і 3й ступеняў [3, арк. 2 адв., 3 адв., 5 адв.; 4, арк. 3].

У верасні 1928 года войскі генерала Чжан Цзунчана пацярпелі паражэнне ад Нацыянальнарэвалюцыйнай арміі Гаміньдана. Разам з іншымі лётчыкамі Іван Арэф'евіч быў звольнены з войска. У 1929 годзе ён ажаніўся з Музай Аляксандраўнай Кузняцовай. 29 лістапада 1929 года ў іх нарадзілася дачка Кацярына, а 6 красавіка 1931 года — сын Аляксандр.

У 1931 годзе непрацяглы «мірны» перыяд жыцця І. Вашчылы скончыўся. У 1931–1932 гадах Маньчжурыя была акупіравана Японіяй, якая стварыла там марыянетачную дзяржаву МаньчжоўГо. Значная колькасць белаэмігрантаў падтрымала японцаў, спадзеючыся на працяг барацьбы з бальшавікамі. У 1932 —1933 гадах Іван Арэф'евіч служыў у японскай чыгуначнай жандармерыі, потым — у рускім паліцэйскім атрадзе на станцыі Хайлінь, затым у Харбіне на станцыі Паграннічная. Знаходзячыся ў Маньчжурыі, І. Вашчыла ўдзельнічаў у працы шэрагу эмігранцкіх ваенных і грамадскіх арганізацый.

У Савецкім Саюзе

Пра жыццяпіс І. Вашчылы ў 1940–1944 гадах нам невядома нічога. 31 жніўня 1945 года ён быў арыштаваны аддзелам контрразведкі «Смерш» «за контрвыведвальную і разведвальную дзейнасць супраць СССР» [4, арк. 6]. Нашаму земляку прад'явілі абвінавачанне ў тым, што працаваў у японскай ваеннай місіі на станцыі Паграннічнай і кіраваў работай агентаў японскай разведкі. Якім чынам былі атрыманы такія паказанні і наколькі яны адпавядаюць рэчаіснасці, невядома. 6 студзеня 1946 года ваенны трыбунал 36й арміі прыгаварыў яго паводле арт. 58 п. 6 ч. 1 КК РСФСР да 20 гадоў пазбаўлення волі ў папраўча-працоўным лагеры. Пакаранне І. Вашчыла адбываў у Валагодскай вобласці, у раёне станцыі Шэксна, дзе працаваў на будаўніцтве Волга-Балтыйскага воднага шляху. Паводле ўспамінаў дачкі, выжыць у лагеры дапамагаў аптымізм, магчымасць бачыць у любых абставінах нешта добрае [7].

У 1955 годзе сям'я І. Вашчылы атрымала дазвол вярнуцца ў СССР. Жонка, сын, дачка з зяцем уладкаваліся ў сяле Кашырына Курганскай вобласці. Праз некаторы час да іх далучыўся і Іван Арэф'евіч, які выйшаў на свабоду па амністыі.

Іван Вашчыла ўвесь час хацеў вярнуцца на сваю малую радзіму, аднак яму было забаронена пражываць у Еўрапейскай частцы СССР. У горадзе Кургане працаваў у мясцовым краязнаўчым музеі загадчыкам гаспадаркі, а потым — загадчыкам лабараторыі музычных інструментаў у культасветвучылішчы. Працаваў да самай смерці, бо для выхаду на пенсію па савецкім заканадаўстве не хапала працоўнага стажу. Шмат чытаў, працаваў на дачы. Да канца жыцця заставаўся аптымістам, вёў актыўны лад жыцця. Заўсёды прачынаўся ў добрым настроі, штонебудзь напяваў.

Аднойчы ў бібліятэцы ў адным

(працяг на стар. 2)

СТРАТА СПАДЧЫНЫ

ГОЛОВЕШКИ, ПЕПЕЛ И СТАРИННЫЕ ГВОЗДИ

Что осталось от сгоревшего костела XIX века в Ремнях? Все любители старины в Витебской области, да и в других регионах страны, до сих пор не могут отойти от шока: 17 апреля в деревне Ремни Городокского района практически дотла сгорел деревянный костел Святых апостолов Петра и Павла постройки конца XIX века.

Костел в деревне Ремни построен в 1896 году. Возведен в характерном для конца XIX века соединении нескольких стилей — классицизма, модерна и псевдорусского. Являлся историко-культурной ценностью.

Храм загорелся днем 17 апреля. В МЧС позвонил местный мужчина, и пожарные из Городка прибыли в Ремни уже через 8 минут. Но к этому времени здание горело открытым пламенем. Огонь уничтожилкровлю,потолочное перекрытие, повредил стены.

Сотрудники МЧС установили, что пожар произошел из-за неосторожного обращения с огнем при сжигании мусора. Пламя сразу перешло на сухую траву. А затем — на костел. Он вспыхнул и сгорел, как свечка.

После революции храм превратили в колхозный склад, где хранили зерно, соль, удобрения, комбикорм. А в последние лет 30 здание пустовало и разрушалось.

В 1998 году костел передали Витебскому епархиальному управлению православной церкви — чтобы реставрировать его для богослужений. Православные начали делать ремонт. Но свои права на храм заявили католики: согласились на реставрацию, но при условии, что в Ремнях откроют их приход. Православные на это не пошли. И работы остановились.

Тогда храму решили помочь местные жители: собрали деньги и заколотили двери и окна, чтобы спасти здание от мародеров.

— На уровне Министерства культуры решался вопрос о переносе костела в другое место, где есть католические общины. Строители тогда постановили, что здание слишком старое и ветхое, и если начать работы, то оно просто рухнет. Поэтому местные власти решили законсервировать храм, чтобы его не разрушали ни погода, ни вандалы, — так судьбу костела пояснили в Городокском райисполкоме в 2012 году.

Сегодня на месте некогда красивого костела — одни головешки, пепел, черный от сажи старый фундамент и старинные гвозди — «квадратной» формы. На земле — развалившийся на части купол.

Рядом с пепелищем — большой участок с сухой травой. Поблизости — заросли диких кустов и валежник. Не надо быть сотрудником МЧС, чтобы понимать: в такой ситуации храм мог загореться в любой момент. Удивительно, что он вообще простоял без хозяйской руки так долго.

Стоит отметить, что старинный костел сгорел накануне 18 апреля — Международного дня архитектурных памятников и исторических мест.

Татьяна Матвеева
news.tut.by

ЗДАРЭННЕ

НАШЛИ ПРИКЛЮЧЕНИЕ

В Городокском районе 17-летние парни угнали и разбили за вечер две Audi.

Уголовноеделоидверазбитые машины — такой итог принесли вечерние «покатушки» двум приятелям из Городокского района, сообщили в УВД Витебского облисполкома.

Двое 17-летних друзей воспользовались тем, что отец одного из них был занят домашними делами на приусадебном участке. Парни взяли ключи от его Audi и поехали кататься. В какой-то момент водитель не справился с управлением и врезался в дорожный знак. Удар пришелся на одну из дверей автомобиля.

После этого приятелям попался на глаза точно такой же автомобиль. Сначала молодые люди хотели снять с него необходимую деталь, но случилось так, что ключ от отцовского авто подошел и к этой иномарке. Парни угнали машину и катались, пока у нее не отвалилось колесо.

В родную деревню парни вернулись на отцовской Audi. Второй угнанный автомобиль они бросили на месте поломки, где его и обнаружили оперативники, которых вызвал владелец.

В отношении молодых людей возбудили уголовное дело по ч. 2 ст. 214 УК Беларуси (Угон транспортного средства).

Т. Горожанка

Аб'ява

Аператыўная інфармацыя аб падзеях Гарадоччыны, рэгіёна і больш, чым у газеце, зараз па-беларуску і па-расейску з'яўляецца на новым Інтэрнэт рэсурсе: http://haradok.info

****

Наша газета "Гасцінец" пачала размяшчацца на партале http://haradok.info ў раздзеле "Газета "Гасцінец", дзе ствараецца архіў за мінулыя гады.

****

Каб атрымліваць кожны нумар газеты «Гасцінец» паведаміце рэдакцыі аб гэтым – і вы яго атрымаеце. Калі ўжо не жадаеце атрымліваць выданне, то патэлефануйце у рэдакцыю.

СЛАВУТЫ ЗЯМЛЯК

(пачатак на стар. №1)
з часопісаў ён прачытаў справаздачу археолага Р. Мінасяна па Паўночна-заходняй экспедыцыі дзяржаўнага Эрмітажа, якая працавала на поўдні Пскоўскай і поўначы Віцебскай абласцей — якраз на радзіме І. Вашчылы. З таго часу Іван Арэф'евіч амаль кожны дзень прыходзіў у абласную бібліятэку, дзе вывучаў кнігі і матэрыялы, што мелі дачыненне да гісторыі і археалогіі Беларусі. Штогод летам прыязджаў да сясцёр у вёску Дарахі Гарадоцкага раёна. Тут, на малой радзіме, прымяняў набытыя ім у бібліятэцы тэарэтычныя веды і дасягнуў значных вынікаў. Так, у 1968 годзе ён выявіў і ўвёў у навуковы ўжытак групу з 11 курганных могільнікаў каля вёскі Дарахі, адну з самых вялікіх на Беларусі, а таксама 4 стаянкі паўночнабеларускай культуры [8, с. 208]. У 1975 годзе Іван Арэф'евіч адшукаў неалітычную стаянку на возеры Сенніца. Важнейшым вынікам працы Вашчылы стала выяўленне археалагічных аб'ектаў — курганоў, гарадзішчаў, увядзенне іх у навуковы ўжытак і прыцягненне ўвагі навукоўцаў. Ён перапісваўся, меў стасункі і асабіста быў знаёмы з вядомымі археолагамі Э. Зайкоўскім, Ю. Зайцам, А. Лапаціным, В. Мікляевым, М. Ткачовым, Г. Штыхавым і іншымі навукоўцамі Беларусі.

Памёр Іван Арэф'евіч Вашчыла 11 студзеня 1980 года ў г. Кургане. Там і пахаваны. На радзіму беларускі Адысей так і не вярнуўся. Але вярнуўся іншым чынам — у кнігах. Пра яго ёсць артыкул у даведніку «Краязнаўцы Віцебшчыны другой паловы XX — пач. XXI ст.» [9, с. 57–58], у энцыклапедычным даведніку «Археолагі Беларусі», які рыхтуецца да друку, ёсць згадка ў «Энцыклапедыі гісторыі Беларусі».

Хацелася б, каб на алеі выдатных землякоў, якая з часам абавязкова з'явіцца ў Гарадку, устанавілі помнік поўнаму Георгіеўскаму кавалеру, краязнаўцу і патрыёту сваёй Радзімы — Івану Вашчылу.

(заканчэнне. Пачатак №5)

М.В. Півавар

ПАЖАРЫ

ДАЙШОЎ ШКВАЛ ПАЖАРАЎ

Шквал пажараў, які атакуе Віцебшчыну, дайшоў і да Гарадоцкага раёна. І нарада ў Віцебскім аблвыканкаме гэты шквал не спыніла.

6 красавіка старшыня Віцебскага аблвыканкама Шарстнёў Мікалай Мікалаевіч правёў рабочую нараду, акцэнт якога быў зроблены на навядзенне парадку на зямлі, у тым ліку — барацьбе з выпальваннем сухой травы насельніцтвам, што выклікае пажары. Але ж за гэтыя ж суткі лічба пажараў у вобласці павялічылася яшчэ на 8 здарэнняў і адно з іх адбылося ў Гарадоцкім раёне.

У сувязі са шквалам пажараў, выкліканых паламі травы, Мікалай Шарстнёў у суботу правёў рабочую нараду з вертыкаллю Віцебшчыны.

У пачатку нарады, якая праходзіла ў рэжыме аўдыяселектара, начальнік Віцебскага абласнога ўпраўлення МНС Сяргей Мялешкін прывёў прыклады пажараў, якія адбыліся ў бягучым годзе ў экасістэмах, выкліканых неэфектыўным выкарыстаннем зямель і недастатковай работай па добраўпарадкаванні населеных пунктаў. Ён падкрэсліў, што неспрыяльная абстаноўка якая склалася з пажарамі ў экасістэмах, шматлікія выпадкі выпальвання сухой расліннасці — гэта вынік адсутнасці належнага кантролю за забеспячэннем парадку на зямлі, як з боку кіраўніцтва сельскагаспадарчых прадпрыемстваў, так і з боку органаў мясцовага самакіравання.

З пачатку красавіка ў Віцебскай вобласці да 6 красавіка адбылося 30 пажараў, значная частка з іх была выкліканая выпальваннем сухой травы. У выніку гэтых пажараў ужо знішчана некалькі дамоў. Толькі за апошнія суткі — 5 красавіка — на тэрыторыі Віцебшчыны адбылося адразу 9 пажараў. А ў вёсцы Шабаны Дубровенскага раёна згарэла два дамы.

Па выніку нарады выпрацаваны комплекс дадатковых мер па недапушчэнні загаранняў і пажараў у экасістэмах. Прынята рашэнне аб штотыдзень заслухоўваць кіраўнікоў і прадстаўнікоў органаў мясцовага самакіравання па рэалізацыі гэтых мер, пра гэта «ННВ» паведамілі ў прэс-службе МНС.

І за апошнія суткі пасля правядзення нарады ў Віцебскай вобласці адбылося яшчэ восемь пажараў на якіх знішчана яшчэ 9 будынкаў, пашкоджаны 8 будынкаў. Работнікамі МНС выратаваны 5 чалавек, з якіх 3 дзіцяці. Паводле прэс-службы МНС Віцебскай вобласці знішчаны хлеў у Першамайскім сельсавеце. У суботу ў 14.07 паступіла паведамленне пра пажар хлява ў в. Верамеява Гарадоцкага раёна. У выніку пажару знішчаны хлеў 3×4 м, які належыць грамадзяніну 1967 г.н., у доме 5×6 м пашкоджаны дах, сцены. Прычына пажару высвятляецца. Разглядаецца версія прычыны ўзнікнення пажару — неасцярожнае абыходжанне з агнём гаспадара.

Т. Гаражанка, Паводле: https://vitebsk.mchs.gov.by

СЕЛЬСКАЯ ГАСПАДАРКА

АЗДАРАЎЛЯЦЬ І БАНКРОЦІЦЬ АПОШНІЯ ГАСПАДАРКІ

ААТ «Птушкафабрыка Гарадок» і КУСП імя Свердлава будуць аздараўляць. ААТ «Гарадоцкі льназавод» праз суд трэба банкроціць.

У Віцебскай вобласці фінансавае аздараўленне па ўказе № 399 па рашэнню Віцебскага аблвыканкаму пройдуць 70 сельскагаспадарчых арганізацый, таксама прызнана немэтазгодным уключэнне ў пералік на фінансавае аздараўленне сямі сельгаспрадпрыемстваў вобласці. І ў гэтым рашэнні застаўшыся яшчэ сельгаспрадпрыемствы Гарадоччыны.

Адпаведнае рашэнне Віцебскага аблвыканкама № 176 ад 5 красавіка размешчана на яго афіцыйным сайце — http://vitebsk-region.gov.by. Згодна з дакументам, Віцебскі аблвыканкам узгадніў бізнес-планы па фінансавым аздараўленні гэтых прадпрыемстваў і ўключыў іх у адпаведны пералік.

У яго ўвайшлі арганізацыі з розных раёнаў Віцебскай вобласці, за выключэннем Віцебскага і Дубровенскага. У іх ліку пяць райаграсэрвісаў, ААТ «Птушкафабрыка Гарадок», КУСП імя Свердлава Гарадоцкага раёна, КСУП «Эксперыментальная база» Ветрынская «(Полацкі раён), КСУП» Племянны завод рэканструктары «(Талачынскі раён). Бізнес-планы па фінансавым аздараўленні большасці сельгасарганізацый распрацаваны на 2019-2027 гады, яшчэ 4 прадпрыемствы павінны завяршыць гэтую працэдуру да 2028 года. Перыяд аздараўлення УПП «Ужыцэ-Агра» (Верхнядзвінскі раён) будзе доўжыцца да 2033 года.

Віцебскі аблвыканкам таксама прызнаў немэтазгодным уключэнне ў пералік на фінансавае аздараўленне сямі прадпрыемстваў, у тым ліку трох райаграсэрвісаў, ААТ «Гарадоцкі льнозавод». Ім рэкамендавана звярнуцца ва ўстаноўленым заканадаўствам парадку ў суд з заявай аб сваёй эканамічнай неплацежаздольнасці (банкрутстве).

Нагадаем, што ў 1994 годзе на тэрыторыі Гарадоцкага раёна сельскагаспадарчую дзейнасць ажыццяўлялі 34 калгасы і саўгасы. А зараз рэнтабельным застаецца толькі прыватнае расійскае прадпрыемства канцэрна «Дзецкасельскі» — філіял «Віраўлянскі».

Л. Антонаў

ЗДАРЭННЕ

ЭВАКУАЦИЯ

В Городке при пожаре в многоэтажке эвакуировали 18 человек. Пострадал один жилец.

Пожар в одной из квартир в четырехэтажном доме на Невельском шоссе в Городке произошел около полуночи 17 апреля.

В МЧС позвонили соседи, они рассказали, что из окна одной квартиры на четвертом этаже в их доме идет дым. Когда пожарные попали в квартиру, 55-летний хозяин спал. Его вывели из горящего помещения. Мужчину госпитализировали с ожогами лица и рук.

Из подъезда эвакуировали 18 человек. В горевшей квартире закопчены стены и потолок, повреждено имущество.

По мнению пожарных, пожар произошел из-за нарушения правил эксплуатации электросетей и электрооборудования.

Т. Горожанка

АВАНТУРА

ВОРОВАННЫЕ МАШИНЫ-ДВОЙНИКИ

Между российскими и белорусскими автомобильными ворами уже давно сложились крепкие и взаимовыгодные криминальные связи. Делятся не только опытом и современным оборудованием, с помощью которого можно угнать элитные машины, но и доходом.

Начальник отделения по раскрытию преступлений в сфере автобизнеса УВД Витебского облисполкома Виталия Пухальского не скрывает: все машины, которые белорусские владельцы не спешат снимать с российского учета, так или иначе попадают под подозрение. Да, это очень удобно — если твое авто с российскими номерами, ты автоматически избегаешь техосмотра и транспортного налога, можешь ездить с тонированными стеклами, «письма счастья» не доходят до истинного хозяина. Но не для всех эти аргументы служат главной причиной нежелания переоформлять транспортное средство. Сложно доказать, но очевидно: большинство покупателей, приобретая на российском рынке по явно заниженной цене престижный автомобиль, прекрасно осознают, что он с нечистой биографией. Сейчас в ОВД Железнодорожного района Витебска стоят три опечатанных автомобиля.

...Вот этот Lexus сотрудники ГАИ тормознули в Витебске на улице Ленинградской. Проверка документов и VIN-номера вызвала сомнения. Машина зарегистрирована в Краснодарском крае, ездит на ней предпринимательница — жительница Витебского района. Номера на кузове, ремнях безопасности и коробке передач не совпадают. Утверждает: купила в Смоленске за 24 тысячи долларов. Сейчас авто проходит экспертизу.

А вот в отношении соседнего с ним на стоянке BMW X6 картина уже ясна. Его тоже якобы приобрели в Смоленске. По смешной цене — за 5 тысяч долларов. Нынешний владелец, в собственности которого он находится уже более 3 лет, объясняет: отдал продавцу только задаток, а до окончательного расчета дело пока так и не дошло. То одному некогда, то другой на звонки не отвечает. Должок — еще 20 тысяч долларов. Под подозрение авто попало после сверки года выпуска. Явное несоответствие — по кузову получается, что сошло с конвейера в 2013-м, а на отдельных деталях стоит 2012 год. Оказалось, свидетельство о регистрации поддельное. Какие действия дальше? Через базу данных изготовителя будет идентифицирован заводской VIN-номер, после чего российские коллеги помогут найти настоящего владельца.

«По глупости» среди этих авто бизнес-класса затесался скромный Volkswagen Polo. Его история больше курьезная. У машины — подлинные документация и номера. Ее просто кто-то взял в Москве в аренду и продал в Смоленск, а из Смоленска перепродали жителю Витебска. Сейчас российская сторона готовит пакет документов, чтобы вернуть имущество на родину законному владельцу. Виталий Пухальский констатирует:

— Обычно автоворы конспирируются очень тщательно. И ворованные авто-двойники от оригиналов отличить зачастую сложно. Как-то во время проведения специального рейда в Городке мы обратили внимание на новенький автомобиль Mazda-6. Номера российские. Фотографируем, тут же пересылаем коллегам в РФ. Те отвечают: данный автомобиль сутки назад колесил по Москве. Конечно, вполне возможно, что он за это время приехал в Беларусь. Присылают свое фото. Сравниваем: все один в один. Цвет, диски, наклейки, антенна... Чисто случайно обратили внимание на рамку госномеров — есть еле заметное различие. Но ведь вряд ли человек перед поездкой успел их поменять? Дождались владельца, стали разбираться. Краска, где пробит номер кузова, изменена. На ремнях безопасности — другие цифры. В итоге предположения подтвердились: в Городке «квартирует» машина-двойник, купленная якобы по объявлению в Москве за 12 тысяч долларов. Кстати, позже в этом же райцентре мы обнаружили еще две ворованные машины-двойника. Люди приобретали их на 30–40 процентов, а то и наполовину ниже обычной рыночной стоимости. И якобы ни о чем не подозревали...

https://www.sb.by

АЗБУКА ПАЛІТАЛОГІІ

ЧАМУ ТАК І НЕ АДБЫЛАСЯ ІНТЭГРАЦЫЯ ІНТЭГРАЦЫЙ

Марыць не шкодна, у тым ліку і разважаць пра магчымасць працаваць паводле аднолькавых правілаў на рынку ад Атлантыкі да Ціхага акіяну.

Як добра, што памыйка (інтэрнэт) не пакутуе на амнезію. Набіраю ў пошукавіку «інтэграцыя інтэграцый» — і адразу ж знаходжу артыкул адзінага палітыка (АП) «Аб лёсах нашай інтэграцыі», апублікаваны ў газеце «Известия» 17 кастрычніка 2011 года.

Добрыя былі часы! У той год кожнаму ахвочаму зазірнуць за гарызонт зусім не было патрэбы караскацца на вяршыню гіганцкай секвоі. Можна было абысціся хвояй ці хаця б бярозкай. Не патрэбны быў і марскі бінокль — хапіла б і тэатральнага, каб, разгойдваючыся на галінцы, па складах і з выразам прачытаць, напрыклад, наступны фрагмент артыкула АП: *«Грандыёзны, але цалкам рэалістычны праект стварэння Еўразійскага саюза тоіць вялізныя выгады для ўсяго кантынента. Магчымасць працы паводле аднолькавых правілаў на рынку ад Атлантыкі да Ціхага акіяна ўмацуе экспартны патэнцыял нашых прадпрыемстваў і прывабнасць нашых эканомік для замежнага бізнесу»*.

Спалучэнне грандыёзнасці з рэалістычнасцю на стадыі распрацоўкі праекта — гэта наша ўсё. Яго ніхто ў нас не забярэ. Мяркую, па той жа прычыне, па якой не злавілі «Няўлоўнага Джо» (якога — калі хто забыўся — ніхто і не спрабаваў злавіць).

Тым не менш падстава для хваляванняў ёсць, таму прапаную паглядзець афіцыйную статыстыку. Але каб не марнаваць час на гартанне даведнікаў, я звярнуся па дапамогу да расійскага эканаміста Ігара Нікалаева, які істотную частку руціннай працы ўжо зрабіў: «Калі ў 2000 годзе доля Расіі ў беларускім экспарце складала 84,3%, то ў 2018 годзе — толькі 38,5%, у Казахстане вага Расіі за мінулыя гады знізілася з 19,5% да 8,5%, на Украіне — з 34,5% да 7,7% (ну, Украіна наогул асаблівы выпадак). З імпартам з Расіі за гэтыя гады адбывалася тое ж самае. У Беларусі яго доля знізілася з 92,3% да 59,2%, у Казахстане — з 48,7% да 38,1%. Ва Украіне — з 26,2% да 14,2%».

А ці быў хлопчык?

Дынаміка імпарту-экспарту — гэта для спецыялістаў. Простага чалавека такія лічбы не цікавяць. Але меў рацыю, тройчы меў рацыю АП, які знайшоў патрэбныя словы ў адказ на русафобскія стогны «пятай калоны»: *«Людзям трэба на справе паказаць, што канкрэтна ім дасць гэты новы саюз. Даказаць, што інтэграцыйныя памкненні — не палітычныя ігрышчы, а рэальныя перадумовы далейшага паляпшэння дабрабыту чалавека»*.

АП, калі працаваў над тэкстам артыкула для газеты «Известия» ў 2011 годзе, натуральна, быў вымушаны пісаць у будучым часе. Але мне сёння ніхто не перашкаджае казаць не пра перспектывы, а пра дасягненні.

У лютым сярэдні беларускі працаўнік зарабіў 977,6 рубля, або 466 у доларавым эквіваленце. Да запаветных 500 долараў («святой лічбы»), упершыню паабяцаных яшчэ ў снежні 2009 года, дацягнуць так і не атрымалася. Дзесяць гадоў — два прэзідэнцкія тэрміны — праляцелі як адзін дзень! Але праляцелі яны нездарма, бо іх палёт суправаджаўся бесперапыннай дэманстрацыяй пераваг інтэграцыі інтэграцый. Ёсць што прыгадаць. Ёсць што расказаць дзецям і ўнукам.

За дзесяць гадоў «тлустыя нулявыя» ў Беларусі плаўна змяніліся «худымі дзясятымі» — і тое, што ўстойліва расло, гэтак жа ўстойліва пачало зніжацца. У Расіі — тая ж карціна. Праблемы ў яе эканомікі выразна выявіліся ў канцы 2012 года, г.зн. яшчэ да «крымнаша» з яго санкцыямі і контрсанкцыямі.

Чаму ж *«вестка аб фармаванні новага магутнага адзінага рынку з надзвычай сур'ёзным вытворчым, рэсурсным, інтэлектуальным патэнцыялам»*, якая, на думку АП, не выклікала ў знешніх цэнтраў энтузіязму, так і не ўвасобілася ў жыццё?

Тут самы час, як герой рамана пралетарскага пісьменніка Максіма Горкага «Жыццё Кліма Самгіна», выгукнуць: «А ці быў хлопчык?». У нашай сітуацыі гэта азначае сумнеў у наяўнасці згаданых вышэй рэсурсаў і патэнцыялу.

Пра эканамічны патэнцыял любой краіны ў наш час прасцей за ўсё меркаваць па структуры яе экспарту. Вось якім ён быў у 2018 годзе ў Расіі — найбуйнейшай дзяржавы Еўразійскага эканамічнага саюза:

мінеральныя прадукты — 64,79%;

металы і вырабы з іх — 9,88%;

прадукцыя хімічнай прамысловасці — 6,09%;

харчовыя тавары і сельскагаспадарчая сыравіна — 5,53%;

машыны, абсталяванне і транспартныя сродкі — 5,13%;

драўніна і цэлюлозна-папяровыя вырабы — 3,10%;

каштоўныя металы і камяні — 2,24%.

Пытанні ёсць? Пытанняў няма. 5% машын, абсталявання і транспартных сродкаў — такія лічбы ў каментарах не маюць патрэбы…

Дзе блат, там і карупцыя

Ад эканамічнай статыстыкі пяройдзем да азбукавых паліталагічных ісцін. Аўтары бестселера «Гвалт і сацыяльныя парадкі» нобелеўскі лаўрэат эканаміст Дуглас Норт і яго калегі Бары Вайнгаст і Джон Уолес выдзелілі два прынцыпова адрозных тыпы сацыяльнага парадку: натуральныя дзяржавы (НД) або парадак абмежаванага доступу і парадак адкрытага доступу (ПАД).

Калі адкінуць імітацыйную мішуру, дык варта прызнаць колькасную перавагу натуральных дзяржаў у сучасным свеце. У такіх дзяржавах, *«абмяжоўваючы доступ да прывілеяў толькі чальцамі пануючай кааліцыі, эліты ствараюць надзейныя стымулы супрацоўнічаць, а не змагацца адзін з адным»*. Як гэта ажыццяўляецца на практыцы, кожны беларус мае магчымасць адчуць на ўласным досведзе, калі падасць дакументы на рэгістрацыю палітычнай партыі ці грамадска-палітычнай газеты.

Пры ПАД доступ да асноўных палітычных і эканамічных рэсурсаў з'яўляецца роўным і адкрытым. Атрыбутамі такога ладу робяцца незалежныя ад дзяржавы структуры прыватнага бізнесу і арганізацый грамадзянскай супольнасці, вяршэнства закона, надзейная сістэма прававых гарантый і свабодаў. Да пачатку XXI стагоддзя не больш за 25–30 дзяржаў здолелі падтрымаць развіццё такога парадку.

У НД пераважаюць асабістыя адносіны. Адна з найбольш папулярных формаў такіх адносін — блат. А дзе блат, там і карупцыя. Спробы барацьбы з карупцыяй у натуральнай дзяржаве чымсьці нагадваюць спробы пілаваць галіну, на якой трымаюцца ўсе НД. Такія дзяржавы не вызначаюцца стабільнасцю і не здольныя да ўстойлівага эканамічнага росту.

Таму за апошнія 15 гадоў не было ніводнага паслання АП, у якім бы не ўздымалася пытанне пра захаванне стабільнасці. Не стане выключэннем і новае чарговае пасланне, прызначанае на 19 красавіка.

(скарочана)

Сяргей Нікалюк
"Новы Час"

ВАКОЛ КУРАПАТ

ЛУКАШЕНКО ОЦЕНИЛ КУРОПАТЫ С «ЛИНИИ СТАЛИНА»

Защитники Куропат и власти не найдут общего языка, пока не изменится политический режим и злодеяниям эпохи сталинизма в Беларуси не будет дана принципиальная оценка...

Ситуацию вокруг Куропат Александр Лукашенко прокомментировал 20 апреля после субботника на «Линии Сталина». Хотел президент или нет, но получилось символично: ведь в Куропатах лежат жертвы сталинской системы. Лукашенко дал понять, что способствовал созданию историко-культурного комплекса «Линия Сталина» вопреки критике и даже противодействию (в том числе и со стороны некоторых чиновников).

Официальный лидер подчеркнул: «Да я не имя Сталина возрождал, хотя и он этого заслуживает. Я возрождал этот объект, который говорит о той части истории, которая была у нас и которую, к сожалению, на то время неправильно понимали».

Показательно, что до Куропат руки у властей дошли намного позже, хотя это урочище еще в 1993 году было внесено в Государственный список историко-культурных ценностей Республики Беларусь как место захоронения жертв политических репрессий 1930–1940-х годов.

Причем нынешнее «благоустройство» по отмашке высокого начальства — со сносом крестов, поставленных по периметру народного мемориала активистами — вызвало ропот не только среди тех, кого официальный лидер причисляет к «пятой колонне», но и среди обывателей, церковников, даже некоторых представителей номенклатуры…

Это ценностный раскол

Да, те, кто приходил в Куропаты все эти годы, пока верхам было наплевать на мемориальное место, в основном настроены критически по отношению к режиму. И в частности потому, что режим отдает предпочтение Сталину, а не полноценной памяти о жертвах его системы. Это мировоззренческий, ценностный раскол, и он никуда не денется.

Но властям ценности по барабану, зато действует на нервы любая несанкционированная инициатива. Властям важно взять под контроль площадку: поставить забор, ворота, вероятно — милицию. В итоге народный мемориал превратится в казенный.

А вот полноценную дань памяти жертвам высокое начальство так и не хочет отдать. Хотя четыре расследования прокуратуры подтвердили, что это место, где расстреливали сотрудники НКВД (например, почти все гильзы — от советских револьверов системы «Наган»), официальный лидер 20 апреля снова пытался затуманить вопрос: «Мы сегодня даже не знаем: это только сталинские репрессии или там хоронили и подзахоранивали еще кого-то, или там фашисты расстреливали людей... И я не сторонник, чтобы опять копошиться и рыться — от раскопок до архивов».

Этот уход от честной оценки куропатской трагедии не случаен. Как и стремление так или иначе поднять на щит Сталина.

Да, сегодняшний белорусский режим по сравнению со сталинским выглядит почти вегетарианским, но по духу он все равно репрессивный. Та же апологетика сильной руки. То же возведенное в абсолют право государства подавлять критиков режима — под маркой безопасности, борьбы с подкопами, раскачиванием лодки и т.п.

Сегодня оппонентам не стреляют в затылок из наганов (эпоха не та, откровенное людоедство уже не комильфо), но им отравляют жизнь, их загоняют в гетто. С политической альтернативой так или иначе расправляются. И это, если хотите, этакий почти гламурный сталинизм-лайт цифровой эпохи.

Так что защитники Куропат и власти по большому счету не найдут общего языка, пока не изменится политический режим и злодеяниям эпохи Сталина в Беларуси не будет дана принципиальная оценка на официальном уровне.

Ловушки советского мышления

Нынешний же руководитель Беларуси — до мозга костей советский человек. И в своих трактовках истории он многого недоговаривает, как недоговаривали советские учебники (да и нынешние белорусские от них по ряду принципиальных вопросов недалеко ушли).

Например, Лукашенко 20 апреля заявил, что события военных лет, которые развивались в районе «Линии Сталина», учат всегда быть готовыми к отражению агрессии: «Это урок, это та неизвестная история нашей страны, которую мы должны знать. И этот урок подталкивает нас к тому, чтобы порох держать сухим и чтобы мы всегда были готовы с любой стороны отразить агрессию против нас».

Красиво, патетично, но просятся как минимум два дополнения.

Во-первых, тяжелейшие

(працяг на стар. 4)

ВАКОЛ КУРАПАТ

(пачатак на стар. №3)

поражения начала Великой Отечественной — это урок, показывающий, к чему привела самонадеянность и параноидальная подозрительность советского вождя, заигрывавшего с Гитлером и обескровившего репрессиями Красную Армию. Плохо, когда вождь решает всё и когда у него развязаны руки.

Во-вторых, давайте положа руку на сердце оценим, с какой стороны ныне наиболее реальна угроза белорусской независимости. Вспомним Крым. Какая страна впервые после Второй мировой совершила в Старом Свете захват чужой территории?

А сегодня Москва прижала уже Минск требованием «продвинутой интеграции», за которой маячит тихая инкорпорация. Причем прижала так, что ни дохнуть ни охнуть. И хоть морщится белорусское начальство, а не скажешь вслух всего, что думаешь насчет назойливых объятий «старшего брата»…

Архитектор системы в капкане

Однако дело не столько в натуре и бэкграунде крутого Бабича, успевшего за считаные месяцы изрядно насолить белорусскому начальству, сколько в том, что подобрали этого человека под новую политику Кремля в белорусском вопросе. Дали карт-бланш.

А суть политики — прессинговать белорусского партнера, требовать больших уступок при меньших затратах на него. И если фрукт созреет, то взять Беларусь голыми руками.

Сегодня мы видим, как режим, движимый инстинктом самосохранения, сворачивает даже квелую белорусизацию. Да, она укрепляла бы иммунитет против имперской идеологии, но ведь это тоже поле деятельности активных национально сознательных граждан, то есть «пятой колонны».

И потому, напротив, разворачивается новое наступление на независимое общество, включая защитников Куропат в широком смысле. Всех тех, кому снос крестов перевернул душу. Тех, кто в духовном выборе между жертвами сталинизма и Сталиным — на стороне жертв, а не палача.

(скарочана)

Александр Класковский
«Белапан»

ГАДАВОЕ ПАСЛАННЕ

ЛУКАШЭНКА ВЯРТАЕЦЦА ДА СВАЙГО ВОБРАЗУ 1990-Х ГАДОЎ

Лукашэнка зьбіраецца ісьці на выбары з палітычнай праграмай 1990-х гадоў, ва ўсякім разе на ўзроўні рыторыкі.

Пасланьне як піяр

Відавочны перадвыбарчы характар сёньняшняга пасланьня выяўляўся ва ўсім.Тамвыразназаўважнывельмімоцны піяраўскі складнік. Лукашэнка гаварыў даволі эмацыйна, выкарыстоўваючы ўсе прыёмы прамоўнага мастацтва. Раз-пораз праступала тая харызма, якая так эфэктыўна працавала ў 1990-я гады. Прамова была наскрозь палемічная, ён увесь час спрачаўся зь нейкімі ананімнымі апанэнтамі. Больш чым звычайна жартаваў.

Было добра бачна, як Лукашэнка наўпрост апэляваў да тых сацыяльных груп, якія ён лічыць сваім надзейным электаратам. То бок да людзей зь нізкімі даходамі: выхавацелек дзіцячых садкоў, пэнсіянэраў, інвалідаў, шматдзетных сем'яў, жыхароў рэгіёнаў, сельскага насельніцтва.

Піяраўскі складнік найбольш выяўляўся ў выглядзе папулізму, прычым, на што варта зьвярнуць увагу, вельмі таннага. Месцамі гэта было наўпрост вяртаньне да старой, немудрагелістай папулісцкай рыторыкі 1990-х гадоў.

Вяртаньне ў 1990-я гады

Існуе вялікі запыт на справядлівасьць у нашым грамадзтве, кажа Лукашэнка. І тут жа кідаецца змагацца з цэнамі. Гэтаму пытаньню быў прысьвечаны вялікі сюжэт, хоць цяпер інфляцыя як раз невялікая. Лукашэнка абрынуўся з крытыкай на Міністэрства антыманапольнага рэгуляваньня і гандлю за тое, што яно не трымае цэны. Маўляў, «загуляліся ў рынак і дэмакратыю ў эканоміцы», плявацьшто там скажуць на Захадзе. Але папрок на адрас міністэрства не мае рацыі, бо найболш як раз растуць рэгуляваныя цэны.

Лукашэнка некалькі разоў нэгатыўна казаў пра рынак, грэбліва выказаўся пра малы і сярэдні бізнэс («торбешнікі і мешочнікі»), пра фэрмэраў, якія пра сялян не думаюць. ІТ — гэта добра, але прыярытэтам дзяржаўнай палітыкі зьяўляецца рэальны сэктар, «буйныя прадпрыемствы і вытворчасьці».

Адказваючы на пытаньне Канапацкай пра рынкавыя рэформы, ён адзначыў, што ягоны электарат ня ўпісваецца ў рынак, таму будзем захоўваць статус-кво.

Інакш кажучы, Лукашэнка зьбіраецца ісьці на выбары з палітычнай праграмай 1990-х гадоў, ва ўсякім разе на ўзроўні рыторыкі. У гэты канцэпт добра кладзецца і нядаўняя гучная гісторыя з бруднымі каровамі, і новы ўсплёск барацьбы з карупцыяй, і аплявуха беларускай мове, і крыжалом на Курапатах. Гэта пэўны адкат ад выбарчых кампаній і 2010, і 2015 гадоў, падчас якіх рэфарматарская рыторыка, апэляцыя на новых сацыяльных групаў грамадзтва была заўважнай.

Лукашэнка не заўважыў зьменаў у грамадзтве?

Адмаўляючыся ад рынкавых рэформаў, Лукашэнка імкнецца законсэрваваць старую сацыяльную структуру грамадзтва, каб штучна захаваць свой электарат. Ён лічыць, што работнікі дзяржаўнага сэктару — гэта яго прыхільнікі. А да тых сацыяльных слаёў, якіх ён не бачыць сваім электаратам, стаўленьне зьлёгку зьняважлівае. Айцішнікі — разумныя людзі, але ўсё ж пры любым развіцьці тэхналёгій малако будзе даваць карова. Да моладзі, якая хоча з'ехаць у пошуках лепшай долі: хочаце пасуду мыць на Захадзе? І ўсе беларускамоўныя перапопчцуца.

Аднак, ці не памыляецца Лукашэнка ў сваім зьвяртаньні да праграмы ці нават толькі рыторыкі 1990-х гадоў? Усё ж грамадзтва зьмянілася. Сацыялягічныя апытаньні паказваюць, што большасьць беларусаў становіцца да рынкавых адносін. Ёсьць вялікія сумненьні, што Лукашэнка па-ранейшаму адчувае нэрв грамадзтва, размаўляе зь ім на адной мове. Вось, напрыклад, параўнальна вялікую ўвагу ён надаў спорту. Наўрад ці ягонаму электарату так цікавыя дробязі і дэталі выступаў беларускіх спартоўцаў. Ці хто з насельніцтва лічыць галоўнай падзеяй году ў краіне Эўрапейскія гульні?

Выбары і Канстытуцыя

Нарэшце ў пасланьні праясьнілася загадка з выбарамі. Не спраўдзіліся шматлікія прагнозы наконт таго, што першымі будуць прэзыдэнцкія выбары, і яны пройдуць гэтым годам? Лукашэнка фактычна растлумачыў: не хачу «вярцець» з выбарамі. Перакладаю на зразумелую мову. Прызначыць прэзыдэнцкія выбары на 2019 год, то бок на год раней канстытуцыйнага тэрміну — гэта значыць паказаць, што ён чагосьці баіцца, што ён слабы, няўпэўнены. А гэта дрэнны сыгнал чынавенству, замежным суб'ектам.

Пра новую Канстытуцыю. Лукашэнка зазначыў, што менавіта новаму складу Палаты прадстаўнікоў давядзецца прымаць новы Асноўны Закон. Аднак справа ў тым, што паводле дзейнай Канстытуцыі,тыяартыкулы,якіятычацца сыстэмы дзяржаўнага кіраваньня, павінны прымацца на рэфэрэндуме.

Нарэшце аб тым, чаго хацела пачуць, але не пачула палітызаваная частка грамадзтва. Маю на ўвазе важнейшую сёньняшнюю палітычную праблему краіны — беларуска-расейскі канфлікт. Думаю, Лукашэнка ня хоча падліваць алей у агонь, абвастраць адносіны з Расеяй далей нейкай мяжы. І пакуль імкнецца, каб гэтая праблема была вынесена на пэрыфэрыю грамадзкай увагі. Таму гіпотэза амбасадара Бабіча, што Лукашэнка будзе ладзіць выбарчую кампанію ў вобразе абаронцы незалежнасьці, пакуль не спраўджваецца.

Валер Карбалевіч
"Радыё Свабода"

СУСЕДЗІ

ЗЯЛЕНСКІ — ПРЭЗЫДЭНТ УКРАІНЫ

Уладзімір Зяленскі — новы прэзыдэнт Украіны. Паводле вынікаў экзыт-полаў, ён перамог трыюмфальна — 73% за Зяленскага, 25% — за Парашэнку. Ніколі за ўсю гісторыю незалежнай Украіны пераможца выбараў не набіраў столькі.

Толькі ў 1991-м Леанід Краўчук атрымаў 62% галасоў. Прычым, пераважна на Ўсходзе і ў цэнтры.

Зяленскі перамог ва ўсіх без выключэньня рэгіёнах краіны. Гэта выбар усёй нацыі, а ня толькі пэўнага рэгіёну ці ўзроставай групы. Яго перамога, прычым на цалкам свабодных выбарах, падобная на трыюмфы Аляксандра Лукашэнкі ў 1994 годзе і Міхэіла Саакашвілі ў 2004 годзе.

Як сказаў Зяленскі падчас дэбатаў Парашэнку, «Я — вынік вашых памылак». І сапраўды, такі аглушальны вынік выбараў — вынік расчараваньня ў традыцыйных палітычных элітах, рэакцыя няспраўджаных чаканьняў грамадзтва, якія спарадзіла «рэвалюцыя годнасьці».

Прэзыдэнт ва Ўкраіне — далёка не ўсяўладны. Але падаецца, што перамога з такім лікам паўплывае на настрої фракцыяў у Вярхоўнай Радзе. Зяленскі да выбараў не выключаў магчымасьці датэрміновага роспуску Рады.

Але гэта няпроста. Хутчэй за ўсё многія перабягуць на ягоны бок, але і апанэнты будуць пад уражаньнем аглушальнай перамогі.

Як у свой час дэмакратычны Кангрэс ЗША галасаваў за прапановы іншага прэзыдэнта-актора — Рональда Рэйгана. Бо лідэрам усіх фракцыяў — Парашэнку, Цімашэнцы, Ляшку — народ вынес сьвежы вэрдыкт. Зяленскі выйграў, а яны прайгралі. А гэта прымушае да пэўнай сьціпласьці і гатовасьці супрацоўнічаць.

Лідэрам такога тыпу небясьпеку нясуць звышновыя сілы. Прэзыдэнтству Эманюэля Макрона нанесьлі ўдар не разгромленыя ім апанэнты, а «жоўтыя камізэлькі». Прэзыдэнту Зяленскаму небясьпечныя толькі свае «жоўтыя камізэлькі», а ня тыя, хто яму прайграў.

Магчымасьцяў заняць больш гнуткую пазыцыю адносна Расеі, Крыму і Данбасу Зяленскі мае няшмат. Расея напярэдадні дня галасаваньня нанесла моцны ўдар па эканоміцы Ўкраіны, увёўшы эмбарга на пастаўкі нафты і нафтапрадуктаў. З улікам цалкам чаканых вынікаў другога туру гэта выглядае як дэманстрацыя, што для Крамля няважна, хто кіруе ў Кіеве, ён дамагаецца саступак, у ідэале — капітуляцыі.

Але варыянты кампрамісу існуюць. З заяваў падчас кампаніі Зяленскага вынікае, што яго задача-мінімум у пытаньні Данбасу — зрабіць, каб не стралялі. Расея ўтрымлівае і Крым, але па Херсонскай вобласьці не страляюць. Канфлікт там ёсьць, вайны няма. Ня выключана, што Зяленскі зможа дамовіцца, каб не стралялі і ў Данбасе. Калі праз год Зяленскі скажа — ніводзін украінец ня быў забіты на Данбасе за маё прэзыдэнцтва, гэта ніяк ня вырашыць канфлікт, але гэта скончыць менавіта вайну.

Тэставым будзе лёс украінскіх маракоў, узятых у палон падчас інцыдэнту ў Керчанскай затоцы. Іх вызваленьне як дэманстратыўны жэст добрай волі было б знакам таго, што Масква гатовая дасягаць з новым украінскім лідэрам менавіта кампрамісаў, а не капітуляцыі.

Шлях Украіны ў Эўропу застанецца нязьменным. Але будуць скарэктаваныя яго тэмп і форма. Можна спадзявацца, што маларэальныя дэкларацыі аб хуткім уступленьні ў ЭЗ зьменяцца рэальнымі зьменамі, асабліва ў сфэры справядлівага правасудзьдзя на эўрапейскі ўзор і прынамсі зьмяншэньнем маштабаў чынавенскага крадзяжу.

Перамога Зяленскага — урок для многіх палітыкаў і інтэлектуалаў, напамін, што народ мае значэньне. А ня толькі яны і іх улюёбныя вераваньні.

Украінцы схільны расчароўвацца ў сваіх кумірах, гэтыя расчараваньні — здаецца, няўмольныя цыклі ўсёй найноўшай гісторыі краіны. Але лічбы маюць значэньне. Зрынуць праз пару гадоў праз Майдан прэзыдэнта, якога абралі 70% выбаршчыкаў — сцэнар малаімаверны.

Януковіч, дарэчы, у 2010 годзе ў другім туры набраў 49%, Цімашэнка тады атрымала 45%. Зяленскі цяпер мае вельмі важкі і устойлівы мандат, ад Майданаў у тым ліку.

Дроваў ён можа наламаць шмат. Але мяркую, што мела рацыю Сьвятлана Алексіевіч — ён, яго абраньне, паказвае старым постсавецкі элітам, у тым ліку і Лукашэнку, і Пуціну будучыню, у якой іх ужо ня будзе.

З чым украінскі народ можна толькі павіншаваць. Перамены заўсёды ўтрымліваюць рызыку. Але бязь іх не бывае руху наперад.

Юры Дракахруст
Радыё Свабода

Заснавальнік і рэдактар: Гаравы Леанід Антонавіч

Адрас рэдакцыі: 211573, г. Гарадок, вул. Гагарына, д.30Б, кв.16. E-mail: 250318@list.ru
Тэл. 8-02139-5-08-52, маб. + 375(29)6723842 (V),
Газета выдаецца з сакавіка 1998 г.

Падпісана да друку 28.04.2019 у 18.50
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца на абсталяванні аднадумцаў.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.